

**UCHWAŁA Nr XIX/180/21
RADY GMINY GNOJNO**

z dnia 16 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2020 r., poz. 821 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gnojno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Wcisło

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021-2023

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje kryzysowe. Rodzina funkcjonująca prawidłowo stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, znęcanie się nad dziećmi. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Występowanie ich jest często powiązane z ubóstwem, bezrobociem. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do ich rozwiązania potrzebne są interdyscyplinarne i skoordynowane działania. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia, w szczególności przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, Policję, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych.

Praca z rodziną ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może być przydzielony asystent rodziny, o którym mowa w art. 11 cytowanej ustawy. Rola asystenta zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Praca asystenta ma na celu osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi wychowywanie dzieci. Głównym zadaniem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Do zadań własnych gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy między innymi współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 stanowi kontynuację i uzupełnienie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 i jest spójny z Gminną strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gnojno.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

II. Uwarunkowania prawne

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.).

III. Diagnoza społeczna

Według danych Urzędu Gminy w Gnojnie na dzień 31.12.2020 r. gminę zamieszkiwało 4443 mieszkańców (2177 kobiet i 2266 mężczyzn), w tym dzieci: w wieku od 0 do 5 roku życia – 283, od 6 do 15 roku życia – 405 i od 16 roku życia – 289.

W roku 2020 systemem pomocy społecznej w Gminie Gnojno objętych zostało 390 osób (232 rodziny). Stanowi to 8,78% ogółu mieszkańców gminy. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy jest bezrobocie – 77 rodzin, długotrwała lub ciężka choroba – 59 rodzin, niepełnosprawność – 42 rodziny.

Bezrobocie jest głównym czynnikiem, które niesie za sobą nie tylko niedostatek, ale także negatywne skutki w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do marginalizacji. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. W rodzinach tych często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno-bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców sprawowana jest piecza zastępcza. Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Busku – Zdroju wynika, że na dzień 31.12.2020 r. w pieczy zastępczej przebywało 3 dzieci, 1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej, 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Gnojno ponosi wydatki za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w 13 rodzinach, w których było 13 dzieci.

IV. Adresaci programu

Adresatami programu są:

- 1) Rodziny:
 - a) przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, zdrowotnej,
 - c) zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana bądź ograniczona władza rodzicielska,
 - d) z problemem przemocy lub uzależnienia;
- 2) Dzieci i młodzież:
 - a) z rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem,
 - b) z rodzin dysfunkcyjnych,

- c) przejawiające trudności wychowawcze.

V. Cele programu

1. Cel główny

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, które w efekcie ma doprowadzić do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania i zapewnić prawidłowy rozwój wzrastających w nich dzieci.

Realizacja celu głównego jest uzależniona od realizacji poszczególnych celów szczegółowych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej:
 - a) wspieranie rodziców w wychowywaniu i edukacji dzieci,
 - b) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, wykluczeniem społecznym, motywowanie do podejmowania działań nakierowanych na zmianę,
 - c) monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodziny:
 - a) wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
 - b) wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
 - c) informowanie o innych formach pomocy oraz pomoc w ich załatwianiu;
- 3) Wspomaganie rodziny:
 - a) dążenie do zwiększenia kompetencji rodzicielskich przede wszystkim w zakresie wypełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
 - b) podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
 - c) podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci,
 - d) podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - e) współpraca z instytucjami, organizacjami na rzecz dziecka i rodziny,
 - f) organizowanie poradnictwa dla rodziców i konsultacji ze specjalistami,
 - g) inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- 4) Opieka nad dzieckiem z rodzin niewydolnych wychowawczo:
 - a) przydzielenie rodzinie asystenta rodziny,
 - b) podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora,
 - c) organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego,
 - d) mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjno-edukacyjno- terapeutycznych oraz specjalistycznych konsultacji,
 - e) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny;
- 5) Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej:
 - a) współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej,
 - b) udział w spotkaniach zespołu okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.

VI. Realizatorzy programu

Zaplanowane w programie działania realizowane będą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie we współpracy z instytucjami państwowymi, samorządowymi, służbą zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

VII. Źródła finansowania

Środki finansowe na realizację programu będą pochodzić ze środków własnych gminy oraz z dotacji budżetu państwa.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Gnojno na lata 2021-2023 będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb. Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Formą oceny będzie roczne sprawozdanie z przebiegu realizacji przedstawione Wójtowi Gminy Gnojno oraz Radzie Gminy Gnojno do końca marca każdego roku.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z powyższym i z uwagi na konieczność wypełnienia obowiązku ustawowego zasadne jest podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie.